

DEBRECZEN

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda:
Debrecen, Bajcsy-Zsilinszky Endre-u. 1.
(Bika-bérlő) — Telefon: 113. szám.

KELETMAGYARORSZÁGI NAPLÓ

Független Kisgazda, Földmunkás és Polgári Párti újság

Előfizetést egyelőre nem veszünk fel.
Egyes szám ára: hétköznap (4 oldal)
valamint vasárnap (6 oldal) 5000 P

B. lista

Hetek óta szó van a tisztviselői B. listáról. Illetékes és illetéktelen kijelentések hangzanak el. Feltétlenül híresztelések is nem kis mértékben irritálják a társadalmat. A Parasztpárt budapesti lapja a múlt héten egész egyszerűen arról írt, hogy a köztisztviselők felet elbocsátják. Teljeslegesen hangsúlyozni, hogy az ilyen híresztelések mennyi oktalannal igaztalanul váltanak ki. De nem érdemes rájuk sok szót vesztegetni.

Komolyan kell vizsgálni foglalkozni Nagy Imre belügyminiszternek e tárgyban tett kijelentésével. Nagy Imre a Magyar Kommunista Párt egyik vezető tagja, így pártya álláspontját is képviseli, de meg mint a belügyminiszteri tárca vezetője természetesen illetékes a nyilatkozatára ebben a kérdésben.

Nagy Imre belügyminiszter egész nyersen megmondta a következőket:

A közigazgatást az 1938-as létszám 90%-ára csökkentjük. Na az államapparátusunk létszáma az 1938-asnak csaknem háromszoros. A léptétést nem a régi, medon hatjuk végre, hanem az új népi demokrácia elgondolása szerint. Ez azt jelenti hogy 45 évig korig nem adunk nyugdíjat senkinek, ezek az emberek menjenek a természetbe, gondoskodni fogunk, hogy meglegő munkanélküliség kárpótjanak.

De 45 évig felel is csak azoknak legunk megjelölő nyugdíjait biztosítani, akiket feltétel nélkül igazoltak a tudósra, áthelyezésre illeték nyugdíjait nem kapnak. Ezt a léptétést kormányprogramom szerint május elsejéig be akarjuk fejezni.

A demokrácia adta jogokból totyák, hogy e miniszteri kijelentéseket a bíráló górcsőbe alá helyezhessük. Előjáróban már előre útját akarjuk szegni annak, hogy fasiszta védelemmel hiessenek, éppen ezért kijelentjük, hogy haborús vagy népelénes bűncselekményekben jogerősen elítélt, illetve elmarasztalt kozalkalmazottaknak valóban nem lehet helyük a közigazgatásban, azokat el kell távolítani.

Azonban nagy általánosságban nem lehet beállítani úgy a magyar tisztviselői kart, mint amelyet B. listával meg kell büntetni multbeli magatartásáért. Bizonyos oldalról, előszereettel nevezik reakciónak, népelénesnek nagy általánosságban a magyar tisztviselői kart, jelenleg pedig sűrű egymásutánban szabotázssal vádolják.

Minden kérdésben tiltakozni kell az állatánosság és a kollektív felelősségrevonás ellen. Ez utóbbi éppen a faszizmus legkiválóbb étevelődése és búne volt. Ki-kí csak és kizárólag a saját eszelekedeteiért felelős és nem lehet büntetni valakit más bűneért, mulasztásaiért, csak azért, mert ugyanazon fajhoz, valláshoz, vagy társadalmi osztályhoz tartozik.

A magyar tisztviselői kar igen nehéz helyzetben volt a letűnt reakciós időkben. A hatalom minden súlyával reá nehezedett. Gazdaságilag és szellemileg teljesen ki volt szolgáltatva az

Az 1944 évi októberi események eddig ismeretlen izgalmas részlete tárultak fel a Szalasi tárgyaláson

Szalasi-bűnpertében Lakatos Géza volt miniszterelnök folytatta tanuvallomását. Részletesen elmondotta a béketárgyalások történetét. Faragó Gábor Moszkába való kiküldetése szeptember 20-án megtörtént. — Ekkortájtban koronatanács is volt. Elérkezettnek láttuk az időt a fegyverszüneti tárgyalások megindítására, mert Erdély hágói már mind orosz kézben voltak. Csasny a koronatanácsban azt indítványozta, hogy a németektől követeljünk öt páncélos hadosztályt, mert különben fegyverszünetet kérünk. A németek küldtek is négy hadosztályt, de nem az arcvonalba, hanem Budapest környékére, hogy a kormányt sakkban tartsák. Es ez volt a szerencsétlenség, mert főleg emiatt nem sikerült a fegyverletétel.

Lakatos Géza ezután Faragó Gábor kiküldetéséről vall. Előadja, hogy Faragó a kormány megbízásából szeptember 28-án utazott Moszkába az előzetes fegyverszüneti tárgyalások felvételé céljából. Amikor az oroszok már átlettek a Fiszát, vagyis október első napjaiban megérkezett Faragó első üzenete. Az előzetes feltételek legsúlyosabbja az volt, hogy a magyar hadseregnek azonnal meg kell támadnia a német hadakat. En azt javasoltam, mondja Lakatos Géza, hogy a feltételeket fogadjuk el, de közöljük, azt a kérésünket, hogy a Vörös Hadseregnek azt a részét, amely Budapest ellen van előnyomulóban, időlegesen állítsák le, éppen annak érdekében, hogy a németeket megtámadhassuk. Ellenkező esetben ugyanis attól kellett tartanunk, hogy az egész első magyar hadsereg elvész, amit pedig a németek megtámadására akartunk felhasználni. Faragó el is érte azt, hogy az orosz hadvezetés 2-3 napos leállást parancsolt. Majd beérkezett az utolsó rejtélyes lávra és ez megérlette a kormányzó lépését. Faragó táviratára a kormányzó azt válaszolta, hogy elfogadjuk a fegyverszüneti feltételeket. Arra nem emlékszem, hogy Faragó aláírta-e a fegyverszüneti szerződést, ő mindenesetre a kormányzó teljhatalmú megbízottja

volt. A kormányzó is az volt az állatfoglatása, hogy a fegyverszünet megkötésére az idő elérkezett.

Lakatos ezután elmondja, hogy a kormányzó proklamációját kissé erős hangonak itelle. Tudta, hogy a magyar fegyveres erő nincsen közel, ezért a proklamációból kihagyatta azt a mondatot, amely arról szólt, hogy Magyarország ettől kezdve Németországgal hadállapotban lévőnek tekinti magát. — A proklamáció kéziratát Horthy sajtófőnök kapta meg s közvetlenül a koronatanács után rögtön a Studióba szittelt és megvált a rádió beadására. A kormányzó közölte Wesenmeyernel a koronatanács döntését. A német követ az első percben szemmeláthatóan meglepődött, de a következő percben már elmentámadásba ment át. Azt mondotta a kormányzó, hogy jól újabb Horthy Miklóst az elleneséggel való paktáláson lettenették. Célozt ifjú Horthy Miklós lefogadására. A kor délutáni órákban már befutottak a kedvezőtlenül kedvezőlenebb jelentések: a németek fegyvereket osztogatnak a nyilasoknak, ezenkívül Bécsből Magyarországra szállítottak ropédulákat s ezeket az utakon osztogatták, a németek elfoglalták a Studiót.

Jelentették — valja tovább Lakatos Géza — hogy a 24. német páncélos hadosztály Budapestre érkezett 12 vadonatúj Tigrissel. Nem volt kétséges, hogy a németek most már nem fognak visszariadni semmitől.

Lakatos vezérezredes ezután elmondja, hogy Szalasi rádióbeszédé döntő módon befolyásolta a fegyverszüneti kísérlet megújítását. Valtay altábornagy közölte, hogy a kormányzó személyi biztonsága veszélyben van. Ekkor Lakatos javaslatára a kormányzó kijelentette, hogy hajlandó magát és családját német védőőrizet alá helyezni azaz a kikötéssel, hogy magával viheti közvetlen munkatársait is, nehogy rajtuk a nyilasok bosszút álljanak. Lakatos ezután letartóztatták a németek s egy szobába zárták a kormányzóval. Délben megjelent egy SS-katona és jelentette a kormány-

zóknak: A miniszterelnök úr kíván onnel beszélni. A kormányzó megrökönyödve kérdezte: Ki a miniszterelnök? A katona így felelt: Szalasi! A kormányzó ekkor kiment, valjha Lakatos és visszajövet megkérdeztem tőle: Mi történt. Csak suttogva lehetett beszélni, mert egy SS-tiszt állandóan a közelben tartózkodott. A kormányzó így felelt: Es a fráter azt kívánja tőlem hogy a hatalmat adjam át. A kormányzó még hozzátette: Kinyitom. (Nagy taps.)

Szalasi a politikai ügyész kérdésére kijelentette, hogy vallomását fenntartja. Szóval én olyan fogalomzavarban van, alapítja meg Jankó tanácselnök, hogy a kirugást hatalomátvitelnak értelmezte.

A németek a kormányzónak fejedelmi bánásmódot helyeztek kilátásba arra az esetre, ha a kormányzó lemond és Szalasi tiszviselő miniszterelnöknek. Horthy kijelentette: Nem bánom.

Lakatos ezután okmányt helyez a népbíróasztalra, mely minden kétséget kizáró módon bizonyítja, hogy Szalasi hatalomátvitelé erőszakos módon történt. Lakatos szabadkötőhelyezése után felment a királyi palotába, amely piszkos német katonáktól hemzsegett. — Beteltek egy fűrdőszobába, ahol Horthy találta. Később bejött Wesenmeyer, aki megnyugtatta a kormányzót, hogy fia német területen fog csatlakozni hozzá. Ezután egy okmányt tették Horthy elé, amelyben az volt, hogy a hatalomról lemond és a többségre tamarazkodó Szalasi kormányalakítással bizza meg. Az okiratban egy szó sem volt az államfői jogok gyakorlásának átruházásáról. A történelmi dokumentumot Horthy Miklós a fűrdőszobában adta.

Lakatos kijelenti, hogy szerinte a kormányzó nyilván úgy itelle meg a helyzetet, hogy a Szalasi-uralom nem tarthat néhány hétnél tovább és a gyors szovjet előnyomulás miatt s az ország előbb-utóbb ugys fegyverszünethez jut. Azután látta a német terrort és aggódott a jövőért. A kormányzó az utolsó napig igen erélyes volt, a letar-

tóztatás ténye azonban nagyon megértő. A védőőrizetbevitelt csak úgy volt a valóságban a kormányzó letartóztatásban volt. Lakatos egy újabb kérdésre kijelentte: A kormányzó egy alkalommal előtem kijelentette Szalasiira vonatkozóan: Azt a frátert pedig a fal mellé állítottam és egyonlátvettem!

De Ambrózy Gyula tanuvallomásában előadja, hogy először Svájcban, majd Rómában tapogatózott a fegyverszünet lehetőségét iránt, de nem sikerült összeköttetést létesíteni. Közben a Szovjet Unió tudomást szerzett arról és magukhoz kérték a magyar kiküldötteket. Szeptember 24-én közbék az oroszok a fegyverszüneti feltételeit, amelyek nagyjában megfeleltek a Romániának adott feltételeknek. A kormányzó rádión adta meg az engedélyt a fegyverszüneti egyezmény aláírására, amely október 12-én megtörtént.

Az október 15-i kormányzói proklamáció után igen kedvezőlen hírek érkeztek. A kormányzó minden áron ellen akart állani a német túlerőnek, akor testőrsége ellen is, de erről lebeszéltek — mondja a tanu.

Ambrózy Gyulától az elnök megkérdezte: A kormányzó, hogy volt-e olyan kijelentése, hogy hajlandó lenne Szalasinak megbízást adni?

Est teljesen kizártam tartom, jeleli Ambrózy. Kizártam tartom, hogy a kormányzó szabad akaratlanul kinevezte Szalasi miniszterelnökké, vagy átruházta rá a kormányzói jogkör elhatárolását. Szalasi a kormányzó egyáltalán nem értékelte, teljesen megváltó volt álláspontja vele szemben és mindig lekicsinytéssel nyilatkozott róla.

Lázár Károly altábornagy a kormányzói testőrség volt parancsnoka tanuvallomásában elmondotta, hogy október 14-én a kormányzó parancsot adott neki, hogy készítse elő a vár védelmét. Másnap ifjú Horthy Miklós egy gépkocsin testőrök társaságában kiment a városba, azonban az Eskütéren megtámadták őket. Ifjú Horthy Miklósnak nyoma veszett. A kormányzói proklamáció után a nyilasok gyülekezni kezdtek a Pasarát-

uralkodó rendszernek. Demokratikus nevelést nem kapott és ebben hibásak a demokratikus pártok is, melyek elhanyagolták ezt a társadalmi réteget. És mégis lehet bátran állítani, hogy nagy többségben a magyar köztisztviselő nem esett bele a faszizmus hűneibe. Voltak sajnos elég nagy számmal megvédettek, de ezek feleljenek maguk személyében, de nem lehet mindenkét egy kalap alá venni. Éppen így nem lehet csak úgy általánosságban szabotázssal

vádolni a köztisztviselői kart. — Lássunk konkrét eseteket. Hiszen ha csak legkisebb mértékben is mutatkozik szabotáz, rögtön meg lehet torolni, megvannak rá a törvények és szabályok.

Antiszociálisnak kell minősíteni azt a tervet, hogy egyszerre olyan nagyszámban bocsássanak el köztisztviselőket, valamint azt is, hogy 45 éves korig nem adnak nyugdíjat. Hiszen a nyugdíj nem ajándék, arra egész hivatali szolgálata idején

befizetést eszközöl a tisztviselő, illetve fizetéséből levonnak nyugdíjalapra, ami a régebbi időben tekintélyes értéket képviselt. A nyugdíj-jogosultság szerzett jog, amit nem lehet csak úgy egyszerűen elkönfiskálni. De nem is észszerű annyi embert máról holnapra megfosztani az élettelhetőségektől. Az ilyesmi csak társadalmi nyugtalanságot idézne elő és nem alkalmas a demokrácia megszerrettetésére.

Kétségtelen, hogy csinálni kell valamit ezen a téren, mert az

államháztartás nem bírja meg a jelenlegi felduzzadt apparátust. De a kérdéshez szeretettel és szociális érzékkel kell hozzá nyulni. Az erre irányuló módokról majd legközelebb szólnunk. Ha elkerülhetetlen a B. lista, az legyen igazságos, szociális, párszempontokon felüli és főleg embereség.

Fotó Horváth
Siraonffy-u. 1/b.

úton. A Várhegytel lezárták és az utakat elaknásították. A németek támadásra csoportosultak. A kormányzó ekkor Lakatos és Wesenmeyer társaságában elhagyta a Várat. A kormányzó rövid idő múlva visszajött és utasítást adott, hogy nincs ellenállás. Lázár Károly további vallomásaiban elmondta, hogy a harc mindössze 20 percig tartott a vár birtokáért. A nyilatkozatokkal szemben a Budapesti állomásozó honvédségi alakulatok könnyen helyt tudtak volna állni, de a németekkel szemben

csak ideig-óráig. Telj volt a honvédség árulókka. A legénység hű volt a kormányzóhoz, de a vezérkar túlnyomórészt áruló volt.

Csontos Balázs, aki annak idején a vezérkari főnökség hírközpontjában teljesített szolgálatot tanuvallomásaiban elmondja, hogy a kormányzó próklamáció elhangzása után felettséitől azt a parancsot kapta, hogy a kormányzóságról érkező táviratokat továbbítás előtt be kell mutatni.

Kötélaltali halálra ítélték és kivégezték Szoboszlai Ferencet

A debreceni törvényszék rögtönítélő bírósága szerdán reggel ült össze Szoboszlai Ferenc többszörösene rovvittmuita betörő ügyében, akik három rendbeli, éjjeli elkövetett betörés lopás miatt állított az államügyészség a rögtönítélőbíró elé. A rögtönítélőbíró elnöke dr. Trássy András tanácselnök, a törvényszék helyettes elnöke, tagjai dr. Farkas Aladár és dr. Szarukán József tanácselnök, dr. Juhász Jenő és dr. Szilágyi Béla törvényszéki bírák. A vádhatóságot dr. Sányi László államügyész képviselte, a védelmet dr. Grünberger Jakab kirendelt védő látta el.

A tárgyalás megnyitása után az elnök ismerteti, hogy a rögtönítélőbíráskodást Debrecenben is kihirdették.

Megvasalva, öt szuronyos börtönör vezetői be Szoboszlai Ferencet, akinek kezén-lábán bilincs van.

Az elnök elnök a személyi adatokat veszi fel. 31 éves, lakatosság, nőtlen, igen sokszor volt büntetve. A fogházból ismételtelen megszökött, 1945 októberében 10 évi szigorított dológházra ítélték, de egy hónap múlva megszökött. Azóta tízrendbeli betörést követett el, a legtöbbet éjjel. Most három rendbeli éjjeli elkövetett betörése miatt került a rögtönítélőbíró elé. Závadzky Jánosnál a Nyilastelep Honti és Munkás utca sarkán levő lakására 1945 november 27-én, Nagy Kálmán kerekedő Csapó utca 73. sz. alatti üzletébe december elején és Nagy László Plac 51. szám alatti úridvátüzletébe az év január elején tört be. Kerekpárokat, élelmiszert, textil, ruhanevet vitt el.

Az elnök kérdésére kijelenti, hogy büntetésnek érzi magát. Majd beismerő vallomást tesz és sorra elmondja, hogyan követte el a betöréseket. A fogházból való szökése után egy kiszabadult rabtárs, Kalmár Bálint Vilmos császár út 54. sz. alatti lakására ment, ott rejtőzött és később éjjeli betörőkretra indult. Kerekpárt lopott és később mindig kerekpáron ment a belső körútra. Beismeri, hogy üzletszerűleg követte el a betöréseket, abból élt. Kalmár Bálinttal és feleségével olyan megállapodást kötött, hogy a lopott holmi kétharmad része Kalmárnak, egyharmadrésze az övé. Ő a megállapodásnál még többet adott Kalmárnak. Azt állítja, hogy nem tudott a státárium kihirdetéséről, akkor a fogházban ült, újságot nem olvasott, nappal nem járt a városban és nem olvashatta a plakátokat. Ha tudom — mondotta, — hogy státárium van, másképpen járok el, másképpen működök...

Az elnök ismerteti, hogy egyes helyeken egy éjjel kétszer is járt, visszament a lopott holmik elszállítására. Az egyik lopott kerekpárt tőle is ellopták. Az első betörésre, amit Závadzky Jánosnál a Nyilastelepen követett el megjegyzi, hogy előzőleg ott járt pár nappal előbb és akkor azt mondták neki a házbellek. — Maga rosszban tőri a fejt, de vigyázzon, itt nem lehet betörni, résen vagyunk, megjárhatja. Erre — vallja — csak azért is megmutattam és betörttem...

A lopott holmik egy részét Bagamérban értékesítette, ahol kerekedőnek adta ki magát és úgy

adott el és cserélt.

A bíróság ezután a tanukat hallgatja ki. Závadzky János, Závadzky Józsefné, Nagy Kálmán, Nagy László arról tesznek vallomást, hogy jöttek rá a betörésre, mit vittek el. Závadzky azt vallja, hogy éjjel zajt hallott. Erre Szoboszlai megjegyzi. — Ez nem lehet, én mindig zajtalanul működtem...

Mayer Barnabás nyomozó főhadnagy Szoboszlai elfogásáról, beismerő vallomásáról a bíróság előtt. Kalmár Bálintot, az orgazdát a börtönből vezetik elő. Tagadja, hogy tudott volna a betörésekről.

Dr. Horváth Artur törvényszéki orvos szakvéleménye szerint a vádlott epilemié. Gyenge tanuló volt, de gyors felfogású. Verbája is volt, egyik nagybátyja alkoholist, de Szoboszlai teljesen beszámítható.

A bizonyítási eljárás lefolytatása után dr. Sányi László ügyész tartotta meg vádbeszédét. A közrend, köznyugalom, közbiztonság meglátása, ennek helyreállítására elrettentő példát kell mutatni. Ezért rendelték el a rögtönítélőbíráskodást is, elrettentő, visszariasztó célból, mert annyira elszaporodtak a bűncselekmények, az éjszakai betörések. A legsúlyosabb — halálbüntetést — kér.

A védő azt kérte, hogy rendes bíróság elé utalják ügyét, mert nem tudta Szoboszlai, hogy kihirdették a rögtönítélőbíráskodást.

Az utolsó szó jogán Szoboszlai váratlan bejelentést tett: visszavonta részben beismerő vallomását. A bíróság nem hiszi el nekem — mondotta, — hogy nem tudtam a rögtönítélőbíráskodás kihirdetéséről, így én kénytelen vagyok visszavonni vallomásomat. Závadzkyknél nem én törttem be, Nagy Kálmánnal nappal, hajnalban jártam. Nagy Lászlónál meg kora este, még 7 óra sem volt...

A bíróság ezután hosszabb tanácskozás után kihirdette az ítéletet a három rendbeli éjjeli elkövetett betörés lopás miatt kötélt, általi halálra ítélt. Szoboszlai megtörve, idegesen hallgatja a halálos ítéletet és halkán mondja: Kivánok kegyelemért folyamodni...

A bíróság rövid tanácskozás után kihirdelt végzését, mely szerint a kegyelmi kérelmet elutasítja és az ítéletet jogerősnek és végrehajthatónak jelenti ki. Dr. Sányi László államügyész közli, hogy az ítélet végrehajtását délután 4 órakor eszközölik.

Közben Szabó György állami ítéletvégrehajtó Kabáról — ahol civilben rendőr — meg is érkezett segédjével együtt. Kiderült, hogy Szoboszlai régi ismerőse, iskolatárs, járszó pajtása volt a Nyilastelepen.

A KIVÉGZÉS

A kivégzés délután 4 órakor folyt le. A kegyelmi kérvény elutasítása után a siralombházba vezették, ahol utolsó kívánsága az volt, hogy cigarettát és egy liter bort adjanak neki. Egy félliter bort kapott, amit meg is ivott. A lelkész végig mellette volt.

A kivégzésre nagy közönség gyűlt össze, szinte megostromolták a főkaput. Nőket nem engedtek be. A város részéről hivatalosan dr. Orosz István tanácsnok

CSOKONAI színház

Cigánybáró

KAMARA színház

Szombaton Feleség

jelent meg. Megvasalva, kezén-lábán megbilincselve kísérték a bitófához Szoboszlait, aki nyugodtan bár, de megilletődve ment a börtönörök sora alá állították, nehogy szökést kísérelhessen meg. A halálos ítélet végrehajtása után dr. Korpássy László fogházorvos állapította meg, hogy a halál 15 perc múlva bekövetkezett.

Szabó György állami ítéletvégrehajtót, hogy teljesítse kötelességét. A bilincset nem vették le róla akkor sem, amikor megkötöztek és a bitófa alá állították, nehogy szökést kísérelhessen meg. A halálos ítélet végrehajtása után dr. Korpássy László fogházorvos állapította meg, hogy a halál 15 perc múlva bekövetkezett.

A miniszterelnök fogadta az amerikai misszió tagjait

Nagy Ferenc miniszterelnök és felesége az amerikai misszióknak Magyarországra érkezésének első évfordulója alkalmából kedden este fogadást adott. Az őszinte barátság jegyében megtartott estében a budapesti amerikai misszió tagjai találkoztak a magyar politikai élet vezető személyiségeivel. Nagy Ferenc miniszterelnök az esteből alkalmából pohárköszöntőt mondott:

— A nagy amerikai demokrácia képviselőinek jelenléte üdvös számunkra — úgymond. — Szeretnék amerikai barátainkat biztosítani afelől, hogy Magyarország valóban a demokrácia útján épül ujja. Szeretnék remélni, hogy a követ úr és a misszió többi tagja, akik szemtanúi voltak az elmúlt esztendőben nagy erőfeszítéseinknek, szemtanúi legyenek annak is, hogy a felépülő Magyarországon boldog lesz a magyar nép. A követ urat és munkatársait őszinte szeretettel és barátsággal vesszük körül a jövőben is.

A miniszterelnök lelkes tapsal és éljenzéssel fogadott pohárköszöntője után Schönfeld Arthur, az Egyesült Államok budapesti követe szólt fel.

— Igen nagyra értékelem a miniszterelnök úr szavait. Örömmel szolgál, hogy Ön egy szilárdan megalapozott magyar kormány miniszterelnöke, olyan kormány, amelynek szilárd voltában valamennyi szövetséges hatalom egyaránt bízna és amely a magyar nép részéről is a legteljesebb bizalmat élvezi. Ha összevetem a mai helyzetet a múlt helyzetével, tárgyilagos megállapítás alapján a derűlátásra minden ok megvan. A budapesti amerikai misszió a legnagyobb rekonzenvel kíséri azt a munkát, amelyet a magyar kormány végez.

Mindszenty hercegprímás Rómába érkezett

Róma, febr. 19. (Reuter) Mindszenty József bíboros, Magyarország hercegprímása a konzisztórium ülészkára megérkezett Rómába.

Mindszenty József bíboros, hercegprímás Rómába érkezve kijelentette, hogy római tartózkodása alatt Magyarországnak szülő újabb ténogatasról próbál tárgyalni. Magyarországon — mondotta — a gazdasági viszonyok igen nehezek és a lakosság súlyosan szenved.

Róma, febr. 19. (Reuter) A titkos konzisztórium által felavatott 29 új bíboros beiktatása fényes külsőségek között ment végbe. Az új bíborosok felavatása után a bíborosi testület 24 olasz és 42 nem olasz bíborosból áll, ezeknek több mint egynegyede nem európai. A 32 új bíboros közül 28 nem olasz nemzetiségű. Egy bíborosi szék, Genova érsekének halála következtében még üresen áll. Az ünnepek folytatásaként csülörtökön a Szent Péter templomban nyilvános konzisztóriumot tartanak. A pápa ekkor adja át az új bíborosoknak szertartás keretében a bíborosi kalapot. Pénteken a régi és új bíborosok titkos konzisztóriumra ülnek össze. A titkos konzisztórium nem volt jelen Mindszenty József Magyarország hercegprímása, akit utazási nehézségek tartóztattak fel és előzőve érkezett Rómába.

A Vatikánból érkezett jelentés

KALAPJA piszkos, formátlan új. DA LMI kalaposmester szakszőrűen tisztítja, formázza. Vár utca 2. (Csapó, Vár utca sarok.)

Figyelem! Figyelem! Elegánsan akar járni? Nincs ruhája? Nincs púze? Keresse fel BERNÁTH úri és egyenruha szabómester szalonját, táért, életmiserét stb. elkészíti ruháját olcsón és jól. Arany János utca 1/a. és Plac utca sarok, I. emelet.

Átköltöztem HORA ENDRE Piac-utca 20. alá (Városháza) óra, ékszer szaküzlete és műhelye

Becserélem tört aranyát modern ékszerre, karikagyűrűre. Új ezüsttárgyak nagy választékban.

Takács Sándorné

6keszerületében Piac u. 22.

Kombinált hálószoba,

konyhaberendezések, gyermekágyak, saját készítmény

PRISKIN GYULA asztalosmester bátorületében Hatvan utca 15. Nagyposta mellett.

Fuvarozást vállalunk.

Fáját részében vagy pénzért hazaszállítjuk. FEHÉRVÁRI, MÁV. Colonia III. 7. Bathyány utca 4. szám.

VESZEK:

VARROGÉP FEJEKET, ALJAKAT, HIBASAT, HIA-NYOSAT, BOBINOKAT, MINDEN ALKATRÉSUT, BUTORT, RUHANEMUT, SÜLYOK Kossuth-u. 61

MAI árat fizetek aranyért, ezüstért.

TAKÁCS SÁNDORNE Piac-utca 22. szám.

Mosott

rongyot vesz lapunk nyomdója.

Rádióroncsokat,

alkatrészeket veszünk, javítást vállalunk. MAYER cég, Kossuth-u. 13. Bathyány-u. 5.

Adorján László

lúszér-, gyarmat-, festék- és rövidáru nagykereskedés Piac-u. 83. udvarban.

Mielőtt arany, ezüst, brilliáns ékszerét eladja,

mutassa meg Szelecsényinek SAS-UTCA 2.

FIGYELM!

VARROGÉPTUK, varrógép, rádió, kerekpár, gramofon, új és használt kaphatók. HORVÁTH TIHAMÉR műszerész-mester Deák Ferenc u. 9

Még 9 napig

tartózkodik Debrecenben Báncsida János, Európa leghíresebb grafológusa. Csodákat beszélnek róla! Okvetlen keressen fel még ma. Csapó u. 18. I. emelet. (Wiener palota.) 9-től 4-ig.

Aranyért, ezüstért, brilliánsért magas árat ér el Stassik Lajos ékszerész, Piac u. 56. Vagyonmentés, Rádogos u. 1.

HIREK

A Szent László dalegylet működése ügyében a belügyminiszter felvilágosítást kéri a városból. A tanács tegnapi ülésén kimondta, hogy a dalegylet újra működését nem javasolja, mert nem ismeri az alapszabályokat és a dalegylet mostani vezetőségét.

A tanács elutasító javaslatát nem érik, hiszen a Szent László Dalegylet évtizedek óta fennáll, működése nem is annyira világi, mint egyházi természetű. A debreceni katolikus társadalom bizonyára rossz néven veszi a városi tanácstól, hogy egy egyházi jellegű kórus "vibbi" működését akarja megszüntetni.

A Magyar Parasztszövetség debreceni és megyei szervezete szombaton délután 6 órai kezdettel az Arany Bika nagytermében műsorral egybekötött táncmulatságot rendez, amelyre ezúton hívja meg a város és a környék parasztját. A reggelig tartó táncmulatságon a batyuzást megengedik.

Gromovits Klára Szimonovoja okmányai elvesztek. Megtalál adja be az orosz városparancsnoksághoz (volt Nemzeti Bank épület), hol juttatásban részesül.

A Magyar Államrendéség debreceni főkapitánysága felhívja mind azokat, akik Margittai Lajos volt Nemzeti Munkaközpont titkár háborús és népellenségi cselekedetéről tudnak, jelentkezzenek fenti címenél. (Kossuth u. 20. sz. II. em. 77.) 8-9 h-ig.

Dr. Naményi Győrsiróko lájában február közepén tanfolyamkezdés. Államvizsga. Lincolumházban. Piac 58.

Nagymennyiségű sevenallal megmérgezte magát idegrohamában Makóczy Péterné Böszörményi úti lakos. Életveszélyes állapotban vették kezelés alá.

Gyógyíthatatlan betegsége miatt felvágta szillett ereit Bartha Simon 57 éves betegelő gazdálkodó. Esméletlen állapotban szállították a klinikára.

Kizuhant a debreceni vonatból a fűtőház közelében Vaskuti Imre nyíregyházi lakos. Súlyos sérüléssel kórházba szállították.

A 20 ezer pengőig terjedő tartozásokat a város ezután nem hajlja be, hanem ezeket a követeléseket függőben tartja jobb időre, mert ezen összegek adminisztrációs költségei sokba kerülnek.

A városi házakban lévő üzlethelyiségek bérelte egy-két kivétellel az év május hó 1-én lejár. A városi tanács úgy határozott, hogy a meghosszabbításért jelentkező bérlők kérelmét április havában fogja tárgyalni.

Súlyos károk érték a városi törzsvagyont, ezek összeírását rendelte el a belügyminiszter. Az összeírások egy része megtörtént, de az épületeknél, iskoláknál, ovdáknál lévő károkat még nem lehetett megállapítani. A városi tanács elrendelte az erre vonatkozó összeírás sürgős megkezdését.

Vasutasok szabad szakszervezetének debreceni pályafenntartási kultúrcsoportja nagy siker mellett tartotta meg a Vasutas Nap keretében első kultur előadását táncal egybekötve. A csoport szereplői és rendezői igen szép munkát fejtettek ki és a természet zsüfőliség megtöltött közönség a szereplők előadott számait hatalmas tapsal jutalmazta. A csoport vezetősége a tiszta bevétel 80 százalékát, azaz Kettőszázötven ezer pengőt a vasutas árva felsegítésére adományozta, melyet az illetékes helyre el is juttattott.

Villanyserelés és javítás szakszerzően végzünk. Kollektív villanyserelőműhely Deák Ferenc utca 8. szám. Zsidó templom udvar.

Bűnügyi krónika. 140 millió értékű ruhaneműt, szőnyeget lopott besurranó tolvaj Weihauser Imre Csapó-utcai lakostól. — A rendőrség őrizetbe vett fiatalok tolvajokból álló társaságot, akik csomagok hazahordását vállalták piacról, állomásról és útközben ellopták a rájuk bízott podgyászt. — Zsebtolvajok az ócskapiacon ellopták a pénztárcáját negyvenmillió pengővel Roznyák Lajos püspök-lakásánál gazdálkodótól. — Elfogott a rendőrség egy notórius betörőt Mátyóki Imre mészároskaik illetőségű egyén személyében. Mátyóki a megye több községében sorozatos betöréseket követett el. — A Diószegi úton megtámadták és kifosztották a szekérén hazafele tartó Bajnok Imre farsiklakost. Szekerét, lovát, bundáját és pénztárcáját másfél millióval ellopták ismeretlen tettesek. — 500 millió értékű ruhaneműt, ékszeret, dohányt, mézet loptak ismeretlen tettesek Moteez Barza Kassa úti lakásából. — Vasúti tolvajok ellopták a debreceni vonaton Molnár Gábor nyírlugosi terménykereskedő bórondjait közel 200 millió pengő értékben. — Ellopta 600 millió értékben lovát, szekert, ruhaneműt háromtagú rablóbanda Vörös Lajos ebési gazdálkodótól. — Gyáli Odón Péterfia-utcai lakos fejletlenül tett álkulcsos betörők ellen, akik mielőtt színházban volt családávi lakását kifosztották és onnan szőnyeget, ruhaneműt, kiegészítőket vittek el. — Csukortolvajt jelentett fel özv. Birinyi Istvánné Perce dűlő 61. szám alatti lakos, akinek nevében ismeretlen tettes kivette a répatermelők részére járó cukrot. — Rácz Károlyné Szarvas utca 13. szám alatti lakosnak tűzfáját és épülefaanyagát lopták el ismeretlen tettesek. — Bőr József Eötvös utca 40. szám alatti lakosnak a kerítését lopták el. — Álkulcsos betörők behatoltak Alexandrova Marie Ivanovna Miklós utca 39. szám alatti lakásába és onnan 400 millió értékű ruhaneműt, órákat loptak. — Betörték Szikszay Endre püspöki palotában levő papír- és könyvkereskedésbe a kirakaton át ismeretlen tettesek és onnan nagyrészt papírárt loptak el. — Feltörték a vagongyár cipésműhelyét és elloptak értékes csizmákat, cipőket, bőrányagot ismeretlen tettesek. — Tolvajok autótval szállították el a hajdudhádi erdőben kitermelt fát. A rendőrség megindította a nyomozást az autós tolvajok kézrekerítésére. — Betörték a központi egyetem épületébe ismeretlen tettesek és az ablakot veséivel kifeszítve reklamáltak loptak ki. — Fesztóvasas betörő behatolt Sárkány Lajos Sas utca 2. szám alatti szabóműhelyébe és onnan egy felöltőt és szöveteket loptak.

Debreceni iparosok és kereskedők sérelmei a kamarai napokon. A kereskedelmi és iparügyi minisztérium minden hó végén kamarai napot tart Budapestben, melyen az iparkamarák által előterjesztett érdekképviseleti sérelmeket tárgyalják. A február 28-án tartandó kamarai napon az iparügyi minisztériumban a debreceni iparosok különféle panaszai kerülnek napirendre. Így a természetbeni juttatások megváltásának, a kereseti adó arányozásának, a nyersanyag ellátás ügye és a kisipari műhelyek után fizetendő lakásadó leszállításának kérdése. A Kamarát a tárgyalásokon Radó Rezső dr. főtitkár és Harsányi Imre dr. titkár képviselik.

A Nagyerdő és a pályaudvar között közlekedő autóbussz viteldiját csütörtöktől kezdve tízezer pengőről 15 ezer pengőre emelték fel a városi tanács hozzájárulásával.

Lámpával közel ment a benzintárolóhoz, mely felrobant és súlyos égési sebeket okozott Széplaki József egyéki lakoson. A sérültet a klinikára szállították.

Gyermekhét hangverseny

vasárnap délután 3 órakor az Arany Bika-ban. Közreműködnek: Erdész Mihály, Hoór-Tempis Erzsébet, U. Mándy Margit, Höcht Margit, Szabó Endre, Szendy Tihámér, Ujjalussy József és Zempléni Kornél.

Jegyek: 5-40 ezerig a Zeneiskolában és a Kisgazda Párt női tagozatának irodájában. (Arany Bika főemelet) válthatók.

Zalay Olga és Kettesy Tibor f. hó 20-án tartották eljegyzésüket. (Mindenkülön értesítés helyett.)

A HÉV-nek áramot kíván a miniszter. A közlekedési miniszter leiratot intézett a városhoz, hogy a helyi vasutat a villamosok járattása céljából lássa el villamos árammal rendszeresen. A városi tanács feleletet intéz a közlekedési miniszterhez, melyben kéri, hogy lássa el rendszeresen a Villágítási Vállalatot szénrel. Ez esetben a HÉV-nek biztosítani fogja a villamos áramot.

Felhívom mindazokat, akiknek a birtokában a város által a Nagyerdőre, Apafára, Savósguthra, Nagycserére, Halápra, Halápszélre, Bánkra, Alsó-Felső-Pacra, Farsikára stb. kiállított fautalvány van, hogy a fautalványokat nyilvántartásba vétel végett f. évi február hó 25-től március hó 2-ig terjedő időben a városi gazdasági ügyosztályban (Városháza főemelet 4. sz. szoba) feltétlenül mutassák be. Gazdasági Tanácsnok.

A városi közszertartók súlyos állapotban vannak. A műszaki ügyosztály javaslatára a városi tanács elhatározta, hogy a csatornahálózat kiállítására az államtól 800 millió pengő kölcsön kiutalását kéri.

Felhívás. A debreceni cséplőgép- és traktortulajdonosok e hó 24-én, vasárnap 9 órakor hatóság felhívására az iparoskörben (Gambrius-köz) rendkívüli közgyűlést tart. Géptulajdonosok megjelenése kötelező. Elnökség.

A városi alkalmzottak illetményei után a fennálló rendelkezések szerint tartozik a város az összes eldókat levonásba hozni. A városi tanács elrendelte, hogy ezután a levont összegeket a házi pénztár fizesse be a kincstár számlájára és ne tartalékolja ezeket a levonások.

Városi számlák kifizetése körül állandó zavarok vannak. A városi tanács elrendelte, hogy ezután az elvégzendő munkálatokról költségvetést kell kérni az ügyosztály vezetőinek és a kifizetendő összegeket előre igényelni, hogy a számla beadásakor nyomban kifizethessék.

Kereskedők a gyermekekért. A „Gyermek Hét” keretében február 17-től 24-ig adakozik az ország nemesszűk lakossága a szegény gyermekek megsegítésére. Külön akciót indítottak a kereskedők is. Ezúton kéri fel a Kereskedő Társulat a debreceni kereskedőket, hogy fogadják szeretettel a magukat igazolni tudó gyűjtőket és tehetségtől mérten természetbeni és pénzbeni adományokkal járuljanak hozzá a szegény gyermekek nyomorának enyhítéséhez.

A Nemzeti Bizottság f. hó 23-án, szombaton délelőtt 11 órakor a városháza emeleti 6. sz. tanácskozó termében ülést tart. A Nemzeti Bizottság tagjainak pontos megjelenését kéri dr. Juhász Nagy Sándor, a Nemzeti Bizottság elnöke.

Al-Barinka. Özv. Sterbinszky Lászlóné fejletlenül tett egy magát Barinka budapesti ökölvívónak kiadó egyén ellen, akit lakására dohányárúért küldött a kölcsönadta kerékpárját. Az ismeretlen egyén eltűnt a biciklivel, állítólag Hajdúdorogon lakó menyasszonyához ment és nem jelentkezett többet.

A Nagytemplom újjáépítése

A Nagytemplom újjáépítésére versenytárgyalást írtak ki, melyre három ajánlat érkezett be. A műszaki ügyosztály **Sebestyén Lajos építész vállalatának ajánlatát tartja alkalmasnak.** Eszerint a Nagytemplom újjáépítési költségei 2 milliárd

700 millió pengőig tekinthetők. Ha azonban az egyház a vascső-konstrukciós rendszerrel alkalmazza az újjáépítésnél, akkor a költségösszege csak 2 milliárd 100 millió pengőre csökkenne. Az ajánlat ügyében az egyház építési bizottsága fog dönteni.

Százéves a Debreceni Első Takarékpénztár

A Debreceni Első Takarékpénztár folyó hó 18-án a nehéz időkhöz mellettséggel, egyszerű keretek között, a tisztviselői kar és annak hozzátartozói jelenlétében igazgatósági ülés keretében ünnepelte fennállásának 100 éves évfordulóját.

Elnöki megnyitójában dr. **Bánáss László** apostoli kormányzó, igazgatósági elnök, meleg szeretettel üdvözölte a megjelenteket és rámutatott arra, hogy 100 év nemcsak egy ízezmény életében, de az idők távlatában is nagy idő. Feltette a kérdést, hogy ma indokolt-e az ünnep?

Indokolt, állapította meg, mert minél keserűbb az ember élete, annál inkább vágyik a napfényre. Annak tulajdonította, hogy ez az intézmény megérte fennállásának 100. évét, hogy a Debreceni Első Takarékpénztár az arannyal a pénzben kereszettel mindig a tisztességgel és becsülettel szolgált, jogos büszkeséggel állapította meg, hogy amikor legnagyobb esetesen mindenki azt hitte, hogy nincs többé feltámadás, a Debreceni Első Takarékpénztár gyorsan talpra állott, segítségére siettek a vászrolóknak és elcsúszni állott be az újjáépítők sorába.

Az elnöki megnyitótán **Jóhó Lajos** cégvezető tanulmányt nyomon dr. **Héssy István** intézeti ügyész röviden ismertette a Takarékpénztár mára 100 éves történetét.

Ezúttan **Takara Gyula** vezérigazgató indítványt terjesztett elő aziránt, hogy az igazgatóság adjon felhatalmazást az ügyvezetésnek az ez év nyarán megtartandó jubileus díszközgyűlés előkészítésére. **Jókay Lajos** cégvezető részére pedig az intézet 100 éves történetének megírására. A továbbiakban a vezérigazgató ismertette a patronizáló Pesti Hazai üdvözlő levelet.

Vezérigazgató szavai után **Such József**, a Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület igazgatója előszóval is tájékoztatta az anyaintézet jókívánságait. Ezek után **Vérsz Zoltán** igazgató üdvözölte az igazgatóságot s beszédében rámutatott arra, hogy az **Öreg Takarékpénztár** tulajdoni állításában igen nagy szerepe volt az igazgatóság szereteti munkájának: dr. **Bánáss László** apostoli kormányzóknak, mert 1944. október havában a **önök hűlet és remény az újmagyar társadalomra.**

Dr. **Tóth Emil** pénztárvezető, mint az intézet legrégebbi tisztviselője, a tisztviselői kar nevében köszöntötte az igazgatóságot és az intézet vezérigazgatóit. Üdvözlő szavai közben nyilatkozta az **Takara Gyula** vezérigazgatónak az intézet egyik tisztviselője a **tiszteletbeli kar** nevében.

Zárószavában dr. **Bánáss László** igazgatósági elnök a jelen állásait kérte az **Öreg Takarékpénztár** szeretői igazgatóságára és az alkalmazottakra.

A FÜGGETLEN KISGAZDA, FÖLDMUNKÁS ÉS FOLGÁMI PÁRT HIEI

A női tagozat ma, csütörtökön délután 3 órakor a pártszervezet nagytermében tartja szokásos heti taggyűlést, amelyre a tagokat ezúton hívja meg a vezetőség. — A februári tagdíjak a hivatásos órák alatt a pártirodában befizethetők.

Intérkedések a márciusi lakásadó befizetés ügyében

Debrecen város közigazgatási bizottságának legutóbbi ülésén is szóba kerültek azok a panaszok, amelyek a lakásadó befizetése körül felmerültek.

Nehogy ezek a zavarok a jövő hónapban is bekövetkezzenek, a közigazgatási bizottság felhívta a debreceni pénzügyigazgatóságot, hogy idejében tegyen intézkedéseket a torlódás elkerülésére. A pénzügyigazgatóság ehhez képest tegnap sürgős feliratot intézett a pénzügyminiszteremhoz, melyben feltárta a nehézségeket és engedélyt kért arra, hogy a lakásadó befizetésére adott határidőt a hó 8-ai helyett 10-éig tolhassa ki. A két nap különbség nagy mértékben fog könnyíteni a közönség helyzetén. Egyben a pénzügyigazgatóság a saját hatáskörében is intézkedést tesz a városi adóhivatalnál a befizetések technikai leonyolításának gyorsabbá és eredményesebbé tételére.

Ócskavasat, fémet, rongyot a legmagasabb árban vesznek. Eötvös-u. 110

Faragó Sándor

38 éves gazdálkodó temetés ma, csütörtökön délelőtt 11 órakor lesz a 2. B teremben, református szertartással. Lakás: Nagycseré 96. Csirka temetőbe.

GYÁSZROVAT

Özv. **Tenczinger Ferencné** Stótfel Erzsébet 82 évében elhunyt. Temetése ma délután 1 órakor lesz a III. ravatalozóból. Lakás: Kurucz utca 70. Bartha végzi.

Teherkocsi indul Budapestre. Érdeklődni Sas u. 2. ékszerüzlet.

Figyelem! VÁGOTT és HASÁP FA kisebb és nagyobb tételeiben kapható Hf. **BEKE JÓZSEF** tűzfatereszkedésében Varga utca 47.

ELADOK-VESZEK hálozobát, úriszobát, kombinált butort, kenyérsütőgépet, fűrészt és női bundát, ruhákat, sparböket, kályhát. **MEZEI** ésszeres Vörösmarty-utca 12. szám.

